

tartu
loodus
maja

NAHKHIIRTE VARJEKASTID: kellele, miks ja kuidas?

LinnaLinnuLaupäevak 2020

Eestis elab 12 liiki nahkhiiri ja nad kõik on II kategooria kaitsealused liigid. Looduses leiavad nahkhiired varjepaiku puuõõnsustes, hoonetes, sildades jt rajatistes. Isetehtud varjekast on hea võimalus nahkhiirtele täiendavate varjevõimaluste pakkumiseks. Varjekastil võib kevadest sügiseni nahkhiirte jaoks olla mitu otstarvet. Kevadel kasutavad talveunest ärkanud loomad seda üleminekuvarjepaigana. Suvel leiavad seal varju üksikud isased loomad, suuremates kastides võivad aga koha sisse võtta ka poegimiskolooniad. Sügisel kasutatakse varjekaste jälle üleminekuvarjepaigana enne talveunne siirdumist. Nahkhiirte varjekaste võib ehitada väga erinevaid ja juhendeid nende tegemise kohta leiab internetist palju (otsingusõna *bat house*). Erinevate varjekastide tegemiseks saab näiteks ära kasutada kodus üle jäänud puitmaterjali.

Meie pakume alljärgnevalt keskmise suurusega varjekasti tegemise juhiseid. Selle kasti ehitamise teeb lihtsaks asjaolu, et kõik detailid on sama mõõtu lauast.

„Kolmetoalise“ korteri ehitamise jaoks läheb vaja:

- 2,2 jooksvat meetrit hõõveldamata lauda (profiil 22x200mm),
- saagi,
- mõõdulinti,
- umbes 55 naela või kruvi pikkusega 4–5 cm,
- haamrit või akutrelli,
- markerit,
- tunnike aega
- ja natuke kannatlikkust.

Laud saagida järgmise mõõduga tükkideks:

- 30 cm – 4 tükki (3 külge ja katus)
- 25 cm – 2 tükki (sisemised vaheseinad)
- 45 cm – 1 tükk (tagumine külg)

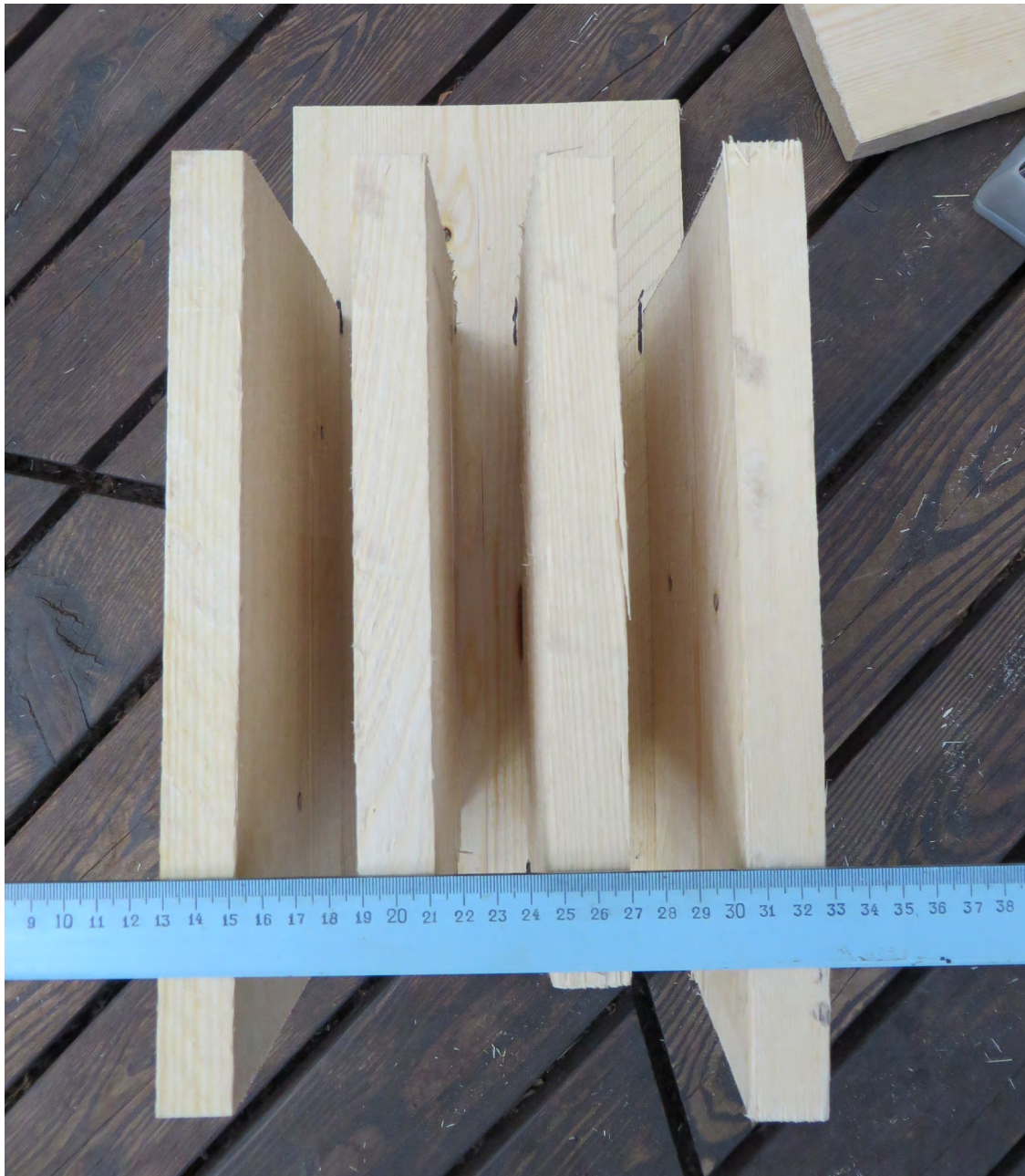

Selleks, et kasti oleks lihtsam kokku kopsida, tegime markeriga kasti tagaküljele jooned. Oluline on, et kasti ehitamisel ei jääks selle osade vahele pragusid, millest tuul või vesi sisse võiksid pääseda. Jälgi, et ükski naelaots varjekasti sisemuses turritama ei jää – see võib nahkhiiri vigastada!

Laudade vahe peab olema vähemalt 2,5 cm, et loomakesed sinna ära mahuksid.

Naelutasime kasti küljed ja vaheseinad tagumise seina külge. Lühemad vaheseinad paigutada nii, et nende alumised servad on ühekõrgusel külgseintega. Niimoodi jääb katuse alla „koridor“, mille kaudu saavad nahkhiired soovi korral ühest „toast“ teise minna.

Järgmisena kinnitasime esikülje ja katuse

Ja valmis ta saigi!

Varjekasti võib julgelt väljast üle värvida vee baasil värvidega, mis ei ole loomadele mürgised. Värvimine pikendab varjekasti eluiga ja tumedaks värvitud kast soojeneb paremini ning loob nahkhiirtele soodsamad tingimused. Nahkhiirrekastid võib katta ka tõrvapapiga, mis aitab samuti kasti ilmastiku mõju eest kaitsta ning aitab sel päikese käes kuumeneda.

KUHU JA KUIDAS VARJEKASTID PAIGUTADA?

Nahkhiired on varjepaiga asukoha suhtes väga nõudlikud ja kaste üles seades tuleb arvestada järgmiste asjaoludega:

- Varjekast on soovitatav paigaldada maja seinale või lagendikul asuva posti külge. Puu külge kinnitamisel peab kindlasti jälgima, et oksad ja lehed ei varjaks kasti päikese eest
- Varjekast tuleb suunata kagu, lõuna või edela poole, et pealelõunane ja õhtune päike seda vastu ööd soojendaks. Oleks hea, kui kastile jaguks päikesepaistet vähemalt 6 tundi
- Varjekasti paigutades tuleb valida koht, kuhu kassid jt röövloomad ligi ei pääseks
- Varjekast võiks asuda vähemalt 4,5 meetri kõrgusel. Kui paigutada kast posti külge, võiks see asuda mõnekümne meetri kaugusel metsast või puudetukast
- Kuna varjekast on üsna raske (meie tehtu kaalub 5,6 kg), tuleb kindlasti kasti kinnitamiseks kasutada trossi, tugevaid kruve vm kinnitusvahendeid, mis kasti kindlalt üleval hoiaks ka näiteks suurema tuulega.

2020. aastal on aasta loomaks valitud nahkhiir. Nahkhiirte kohta saad huvi korral lisa lugeda Eestimaa Looduse Fondi lehelt:

www.elfond.ee/nahkhiired

Juhend on valminud 2020 LinnaLinnulaupäevaku raames, mida korraldab Tartu loodusmaja koostöös Eesti Ornitoloogiaühinguga. Projekti toetas Tartu linn ja AS Raitwood.

Teksti koostas Aire Orula, toimetas ja pildistas Liina Vakraõm, nõustas Rauno Kalda, kujundas Kati Kekkonen.

